UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Primvm Codicis Praelectiones / Annotarunt, Alexander Imol. Celsus, Barbatias, Philippus Decius. Matthævs Antonianvs Recensvi

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Precibus imperatori offerendis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96035

Visual Library

do cōtra iſta ſic op.gl.dicit quod tutus exceptio
ne fauorabili repetit, qualitercūq; errauerit. Cō
tra: q: lege aperte cauet ꝙ epiſtola diui adriani
eſt beneficiū fauorabile, tamen eo tutus ſi ſoluat,
nō repetit. ff.de fideiuſ.l. ſi teſtamēto.§.j. Idē eſt
in beneficio aut.de fideiuſ.ar.ff.mādā.l. ſi fideiuſ
ſor.§.ſi. Idē eſt in beneficio cedēdarū: vt.ff. de ſo
lu.l. Modeſtinus. Rñdit Bar. iſte exceptiones
de quibus tu opponis, ſunt inducte ad iuris ri-
gorem cōſeruandū. iſtud nil eſt dicere: quia imo
habent in ſe naturalem equitatē. ⁊ ideo tu dic ꝙ
quedā eſt exceptio ſiue beneficiū impugnationis
q: infringit ipſaʒ obligationē. ⁊ in iſta loquitur
lex, qui exceptionē. Quoddā eſt beneficiū quod
nō impugnat obligationē: ſʒ magis reſpicit mo
dum procedēdi, ſeu ipſam litē: tūc tutus tali be-
neficio nō repetit: q: efficaciter debitū eſt ſolutū.
⁊ ideo tunc beneficio cedendarū, vel beneficio di
uiſionis, vel beneficio ordinis nunquā repetit, li
cet errauerit. Idē de tuto beneficio electionis: vt
27 ff.de leg.ij.l.is cui. ¶ †Secūdo opp. cōtra iſtud
membrum.ff.de condi.indeb.l. Julianus verum
debitorē. Reſpōdit gl. ꝙ exceptio rei iudi.nō eſt
exceptio fauorabilis, nec odioſa: ſed eſt exceptio
tertij generis, que eſt introducta propter rigorē
iudicij cōſeruandi: nam rigor iudicij eſt vt ſit ter
minꝰ litis: vt.l.nulli.j.de iudi.ita quod lex iulia-
nus loquitur in exceptiōe alterius generis: ⁊ ſic
nō ob.imo debet fieri membrū per ſe ſm gl. Mo
do venio ad illud de exceptione odioſa: certū eſt
ꝙ exceptio doli interdū eſt ſubſidiaria exceptio-
nis pacti: vt.ff.de pac.l.reſcriptū.§.ſi.⁊ nō eſt du
bium ꝙ eſt odioſa: nam ſoluens quocunq; erro-
re repetit: vt.l.ſi non ſortem.§. indebitum. Ergo
male dicit.l.qui exceptionē, ⁊ gl. ſuper hoc mem
bro. reſpōdit Pet. aut exceptio odioſa eſt intro
ducta de iure ſpeciali: vt in maced. tunc eſt vera
gl. aut eſt introducta de iure communi: vt.d.l.re
ſcriptum.§.ſi.⁊ no.de lib.leg.l.nō ſolum.§.ſi libe
rationis. ⁊ tūc quocunq; errore ſolutum repetit:
28 quod eſt no. ¶ †Tertio ⁊ vlti.opp. contra id qđ
dicitur de dilatoria ſolutionis: nam qui ante tē-
pus ſoluit, dicit ſoluere plus re: ſed illud eſt tota
liter indebitū, qđ plus re ſoluit: ergo dicendū vr
qđ repetit, ad hoc.ff. ad.l.fal. in.l. falcidia non hꝫ
ꝓ puro.cū ſimi. Sol. dicit Bar. qđ ſi plus re, iſto
caſu ſoluere vr. iſtud eſt ꝓpter fictionē, ſeʒ ꝓpter
interuſuriū medij tēporis. qđ interuſuriū cōſiſtit
in lucro: ⁊ ideo nō habet eius ratio: vt.ff. de act.
empti.l.ſi ſterilis.§. ſi per venditorē. Iſta reſpon
ſio eſt bona in indebito quātitatis. Sed pone ꝙ
debebat fundus, qui hꝫ naturales acceſſiones.
iſta ratio ſua ceſſat, vnde nō bene ſoluit ꝯtrariū.
Solue ergo, ꝙ dies nō elidit aliquo modo obli-
gationē: ⁊ ideo in ſe obligatio eſt efficax, ⁊ ꝓſup-
poſita obligationis efficacia, ceſſat repetitio ⁊c.
non habetis hic alia. vadamus ad ſolatia.

a ¶ Premiū. Adde Bart.i.d.l. ſi qs in graui.§.vtrū. in ſi. ⁊ vide ſing. Bal.in l.libertas.ff.de ſtatu ho. in ſi. ⁊ limita, niſi occidēs eſſet particeps eiuſdem criminis, prout ille quē occidere vult vt colligitur ex dictis p Bar.in.l.ij.§.ſi.ff.de condi. ob turpē cām. ⁊ an bānitus poſſit bānitum impune occidere, vide p Bald. in.l.j.§. Officius.i pe.col.ff. ne qs eū qui in ius voca. eſt vi. exi. ⁊ adde hic Bal.in.l.cum mulier.ff.ſol. mat. cuʒ quo trāſit ibi Rapha.qui alleg.not. per Bal.hic. ⁊ adde Bal.in.l. rogaſti.in prin.ff. ſi certum petatur.
☞ Adde Guil.de cug.in.l.j.in prin.⁊ ibi not.in apoſt.ad ipſum.in ver. poſſit occidi.ff.de iuſt. ⁊ iure. ⁊ Felin.in.c. duobus. el.j. extra de ſen. excom. Cel.
b ¶ Secūdo not. in ver.que dicit pemptoria exceptio, ⁊ que perēptoria defenſio, vid Bal. in l.peremptorias.C. ſent.reſcin.nō poſ. Inno.in.c.cum venerint. de inſtit. ⁊ tex.ibi.⁊ no. in.c.j. de ordi.cog. And. Barba.

¶ De precibus Imperatori offerendis. Rub.

¶ In gl. Rubrice cōtinua ſic. Tractaturus de
magiſtratibꝰ, incipit a principe, qui eſt ſupremꝰ
omnium magiſtratuum, ⁊ in quo cōſiſtit ſumma
poteſtas. Cetera dic vt in glo.⁊ per Odofre.
1 ☞ Fides laudat, ⁊ facit de non capace capacē.
2 Cauſa ſanguinis per quem poteſt committi.

¶ Lex prima.

LIcet ſeruilis.

Laudabilis fidei exemplum, ⁊
atrocitas criminis, faciūt inha
bilē pro habili reputari ad im-
petrandū, ⁊ etiā ad ꝓſequendū
impetrata.h.d. In hac.l. antequā lre exirēt de cā
cellaria principis corā auditore contradictorū,
opponebat ꝙ lre nō debebāt exire de cācellaria
ratiōe impetrātis: q: ſeruus. ſuper hoc princeps
ꝯſultꝰ permiſit ꝙ litere emanarēt: q: iſte ſeruus
erat dignus audiri, ꝓpter exemplū laudabilis fi-
dei: ⁊ ꝓpter demeritum occiſoris dñi iſtius ſerui.
1 h.d. ¶ †No. ꝙ laudatur fides: ⁊ facit de nō capace capacē. qđ eſt mēti te-
nendū. ¶ Scđo no. ꝙ ꝓpter enormitatē delicti nō cōcedēda cōcedūtur:
⁊ licitū eſt leges trāſgredi. vide qđ no. Inn.in.c.j.de cōſti. ¶ Tertio no.
ibi dū dicit, auditis his que in libello. ꝙ ꝓceſſus cauſe dꝫ fundari ſuper
reſcripto. dicit Inn. ꝙ reſcriptū habet pro libello: qđ eſt verū ad cōclu-
dendū iudici: ſʒ nō ad cōcludendū parti. vnde qñ reſcriptū nō dirigitur
parti, nec ꝯcludit parti cōtra partē, requirit libellus q fundetur ſup re-
ſcripto: vt in aut. offeratur. de lit.cōte.⁊ aut. qui ſemel.j. quō ⁊ qñ iudex.
2 ¶ †Quarto ⁊ vltimo no. cauſam ſanguinis cōmitti. hoc verū: q: cōmit
titur a principe: vt.j.qui pro ſua iuriſ.l.j.in ſi. vel hic nō erat cōmiſſio, ſʒ
erat mandatū: q: emanebat ad illū qui aľs habebat iſtā iuriſdictionē: vt
in aut. de mā.prin.§. neq; autē. facit qđ not.ff.de off.pſi.l.ſepe. ⁊ extra de
off.deleg.c.licet.p Inn. ¶ Op.⁊ vr ꝙ hoc nō ſit ſpeciale: nā nō curat qs
impetret, ſed quo noīe: vt.j.eo.l.vniuerſis. Sol. hic ꝯparebat oppoſitor
in limine imperatoris: ibi autē erat impetratio iā facta, ⁊ litere exiuerāt
de cācellaria. ita dicit gl.ad hoc.ff.ad muni.l.titio cū eſſet. vbi vʒ impe-
tratū a falſo nūtio: ⁊ qđ plus eſt, meret ille ſalariū. ſed tu dic: aut impe-
tratio nō tēdit ad alterius preiudiciū: ⁊ tūc nō curatur a quo fiat. ſufficit
enim ei cōceſſio: vt.l.vniuerſis. verbi gratia: ſi Titiꝰ impetrat ꝙ Seius
reſtituat ad famā: aut tēdit in alterius preiudiciū: ⁊ tūc aut cōſtat de in-
habilitate pſone impetrātis: ⁊ nō vʒ. fallit ꝓpter laudabilis fidei exem-
plū, ⁊ enormitatē criminis: vt hic. Aut nō cōſtat de inhabilitate: ⁊ tunc
refert: aut qs impetrat ſibi, ⁊ preſumit habilis. de ꝓba.c.ab ea parte. aut
impetrat alteri: ⁊ tūc preſumit inhabilis, niſi habeat mandatū: vt.c.nō-
3 nulli.⁊.c.ex parte decani. de reſcript. ¶ †Quero hic nūquid ille qui pōt
a ꝓduci ad libertatē, cōſequatur premiūa: In materia huius legis reſpō-
deo ſic: vt.ff.ad ſilľ.l. ſi quis in graui.§. hi quoq;. ⁊ ideo ſi dicat ſtatutū ꝙ
capiens exbannitū lucretur centum: quilibet ad iſtud lucrū eſt habilis:
etiam ſi ipſemet capiēs eſſet bannitus: q: tale ſtatutū non recipit reſtri-
ctionem de habilitate. ita no. Guil. de cu.in.l.j.in prin.ff. de iuſt. ⁊ iure.
1 ☞ Exceptio peremptoria dicitur illa que abſorbet totum negotium,
id eſt totum ius actoris. Et illa dicitur replicatio peremptoria que ener
uat totam defenſionem rei.
2 Debitor ſtetit per.xxv.annos quod non ſoluit, impetrauit dilationem
quinquennalem. elapſis.xxx.annis, an creditor poſſit petere?
3 Preſcriptio inchoata non intermittitur in curſu ſuo propter impedi-
mentum iuris.
4 Reus impetrauit dilationem iudicij, vel obligationis, an qui renuntia
uit beneficio de fideiuſſoribus, poſſit ea vti?
5 Fideiuſſori licet non proſit dilatio rei, prodeſt tamen oppoſitio ꝑi.

¶ Lex ſecunda.

QUoties. Preſcriptū per qđ dilatio dat, vľ remouet,
valet: ſed reſcriptū per qđ ꝑemptoria exce-
ptio dat vel remouet, nō vʒ: q: eſſet nimis preiudiciale, ⁊ ni-
mis exorbitaret a rōne. h.d. Diuiditur in duas partes. pri-
ma loquit in reſcripto qđ cōcernit dilationē iudicij, vel ſolutionis. ſcđa
loqtur in reſcripto qđ cōcernit deciſionē litis, ⁊ ipſum principale nego-
tiū. ſcđa ibi quod aūt. ¶ No. ꝙ prima pars legit duobꝰ modis: vno mo
do i reo impetrante remotionē: alio mō in actore impetrāte remotionē
dilationis rei, vtraq; impetratio vʒ: q: eſt ſuper accidētibus ⁊ nō ſuper
1 ſubſtātialibus.⁊ hoc primo. ¶ † Scđo no. b in ver. qđ aūt. ꝙ illa dr per-
b emptoria exceptio que abſorbet totū negotiū.i.totū ius actoris: ⁊ illa di
citur ꝑemptoria replicatio q eneruat totā defenſionē rei: ⁊ hoc bene no.
¶ Tertio ⁊ vltimo no. ꝙ in impetrādo idē cōceditur ⁊ denegat actori ⁊
reo. ⁊ qđ nō eſt impetrabile vni, non eſt impetrabile alteri ¶ Opp. ad pri
mum de.l. antepe.j.de pac.inter emp. So. aut dilatio includit in ſe nego
tiū ꝓncipale, ſʒ eſt ꝓhibita impetratio: vt ibi. aut nō includit in ſe nego
tiū principale, ſʒ ſolius dilationis: ⁊ tūc nō eſt ꝓhibita: vt hic. dices tu,
quō hoc cognoſcā: Rñdeo ſi ex tpe pēdet exitꝰ ꝯtrouerſie: vt.d.l. antep.
que incipit, ſi a te. ſed qñ ex tpe nō pēdet abſolutio, vel ꝯdēnatio: tūc ap-
2 paret ꝙ tps ſit quoddā accidētale, nō ſubſtātiale. ¶ † Iuxta ergo pri-
mā partē qritur. quidā debitor ſtetit p.xxv.an. ꝙ nō ſoluit dbitū: poſt-
ea īpetrauit a Ceſare dilationē qnquēnij: elapſis ergo.xxx.an. creditor
petit. qritur nūqd poſſit: ⁊ vr ꝙ nō: q: ſunt.xxx.anni elapſi, ex quibꝰ nō
fuit petitū debitū: vt.j.de pſcri.xxx.an.l.ſicut.⁊.l.oēs. In ꝯtrariū vr: q: iſta
dilatio qnquēnij reſpectu differēde petitionis vʒ: ſed reſpectu euacuan
de petitiōis nō vʒ: vt h. Preterea īpedito agere nō currit pſcriptio: ſed
in iſto qnquēnio fuit creditor impeditꝰ agere: ergo pſcriptio nō currit:
vt.j.de anna.excep.l.j.§.ſi.⁊ in aut. de app.§.vl. colľ.viij. So. vr ſm Pe.
ꝙ ſi ꝯcedit dilatio a ꝓhēte, nō currit pſcriptio: q: is demū pſcribit q vti-
tur, credēs vti iure ſuo: vt.ff.d iti. actuq; pri.l.vl. ſʒ iſte quaſi pcario vtit
dilatione ſm Pe. In ꝯtrariū vr: nā aut qs impedit agere pp impedimētū
iuris, aut ꝓpter impedimētū facti. primo caſu refert: aut impedimentum
fuit ab initio pſcriptiōis. ⁊ nō incipit currere.d.l.j.in ſi. Aut ſuperuenit
poſt inchoatā preſcriptionē: ⁊ tūc currit, ſed dat reſtitutio in integrū: vt
ff.ex q.cau.ma.l.ſʒ ⁊ ſi p pretorē.§.ſi ferie. Nūc ad propoſitū: hic eſt impe
dimētū iuris emergēs pſcriptione currēte: ergo nō impedit curſum eiꝰ.
iſta eſt theorica Pe.in impedimēto iuris: ſʒ in impedimēto facti diſtin
guit. Aut impedimentū accidit pp factū tertij: ⁊ tūc currit: nec dat reſti-
tutio, niſi iſte tertius fuiſſet nō ſoluēdo: vt.ff.d eo p quē fac.erit.l.ſi poſt
prin.aut

ꝑin. aut impedimentũ accidit propter caſum fortuitũ: tũc currit, ſꝫ daꝛ reſtõ: vt. ff. de ſer. ruſti. predi. l. ſꝫ Attilian⁹. aut impedimẽtũ accidit ꝓpter fcm̃ iſtius cõtra quẽ dꝫ ꝑſcribi: ⁊ tũc non currit: vt in aut. de appel. §. vlti. ⁊. j. de preſcrip. xxx. ann. l. male agiꝛ. ſm Pe. Sed tanꝙ a capite inchoemus. Pe. dicit qꝺ impedimẽtũ iuris impedit preſcriptionẽ inchoandã. iſtud videtur ꝯtra tex. ff. de diuer. ⁊ tẽp. ꝑſcrip. l. ſi ſeruus. vbi dicitur ꝙ ſi ſeruus hereditarius ſtipulatur, lꝫ interim impediaꝛ agere, ꝓpter impedimentũ iuris, tamẽ preſcriptio currit hereditati. Alibi tñ dicitur totũ cõtrariũ de verbo ad verbũ. ff. de ſtip. ſer. l. ſi ſeruus hereditarius. dicit gl. in illa. l. ſi ſeruus. primo alleg. ꝙ ibi ſtipulabaꝛ ſeruus ex cauſa ex qua ſibi dabaꝛ actio: puta in momẽtanea poſſeſſione. ⁊ idem tꝫ Bar. ſꝫ vterqꝫ diuinat. ⁊ dicit ꝯtra illũ tex. And. de piſis ſoluẽdo iſtud contrariũ, dicit ꝙ aut ſeruus hereditarius ſtipulatur ſibi, vel hereditati: ⁊ tũc currit ꝑſcriptio: aut heredi futuro: ⁊ tũc nõ currit: qꝛ interim nõ naſciꝛ actio anteꝙ adeaꝛ hereditas: ⁊ iſtud teneas pro veritate. Ratio differentie: qꝛ in primo caſu eſt impedimentũ accidẽtis. in ſcdo caſu eſt impedimentũ obligationis: vel ſubtilius. in primo caſu eſt impedimẽtum in ꝑſona miniſtri: nõ in ꝑſona dñi, cui principaliter queriꝛ ius. nã ſtatim põt hereditas agere ꝑ curatorẽ dandũ hereditati: ſꝫ in ſcdo caſu eſt impedimentũ in perſona ad quã principaliter ſpectat negotiũ: qꝛ cu-
3 rator hereditatis nõ poteſt agere ad debitum hereditatis. ¶ † Modo venio ad ſcdm membrũ. Pe. dicit ꝙ preſcriptio inchoata nõ intermittitur in curſu ſuo ꝓpter impedimentũ iuris. Iſtud eſt falſum: qꝛ tẽpus impedimẽti ipo iure ſubduciꝛ de medio. tex. eſt. j. de in. deli. l. fi. §. donec. ⁊. j. de inof. teſta. l. 2ᵃ maiores. Sol. diſtingue. aut impedimentũ emergẽs reſpicit ſolã inſtãtiã litis: aut reſpicit obligationẽ. Si qdẽ reſpicit ſolã inſtãtiã litis, aut hoc eſt introductũ ſingulari bñficio rei: aut de iure cõmuni. primo caſu ipſo iure nõ currit preſcriptio: vt. ff. de iud. l. ij. §. in omnib⁹. ſcdo caſu refert, aut lex vltra ꝓcedit, ſtatuẽdo ꝙ interim nõ currat ꝑſcriptio, ⁊ nõ currit: vt. j. d. §. donec. aut nõ ꝓcedit vltra ſtatuẽdo: ⁊ tũc currit, ſꝫ daꝛ reſtõ: vt. ff. de offi. preſi. l. ſenatuſconſulto. ⁊. d. §. ſi ferie. ſi autẽ dilatio nõ reſpicit inſtãtiã, ſed ipſam obligationẽ: vt in dilatiõe cõuentionali: dico ꝙ interim nõ currit ꝑſcriptio: imo plus dico ꝙ ſi dilatio eſſet ſpãlis ad certũ debitũ, ⁊ nõ cõditionata, ꝙ induceret interruptionẽ ꝑſcriptionis: ꝑ verba autẽ gñalia vel cõditionata nõ interrũpiꝛ preſcriptio: ſed impediꝛ curſus interim: vt no. ff. de ſol. l. cũ quis. §. ſi qs pro eo. vbi eſt gl. ſing. ¶ Circa impedimẽtũ facti, nõ dico aliud quã dicat Pe. niſi vnũ. ſ. ꝙ Pe. loquiꝛ in cõtinua preſcriptione: ſec⁹ in ꝑſcriptione vtiliũ dierũ: vt plene legiꝛ ⁊ no. j. de tẽp. in inte. reſti. pet. l. ſupua
4 cuã. in gl. vbi omnino videas. ¶ † Scdo mõ queriꝛ, re⁹ impetrauit[a] di-
a lationẽ iudicij, vel obligatiõis, fideiuſſor qui renũtiauit beneficio de fideiuſſoribus vult ea vti. queriꝛ nunqd poſſit: ꝑſuppono ẽt ꝙ renuntiat beneficio cedẽdarũ: vt no. ff. de pac. l. j. vbi dicit Cy. ꝙ iſta qõ eſt ardua, ⁊ ſibi accidit de facto. pars nigrorũ de Piſtorio capta ciuitate ꝑ longã obſeſſionẽ Florẽtinorũ ⁊ Lucanoꝝ, de exilio reuocata fecit fieri ſtatutũ a cõi, ne debitores de illa parte nigra poſſent cogi ad ſoluendũ vſqꝫ ad quinquenniũ debita, in quibus tenebanꝛ creditoribus. de parte albo-
b rũ fuit qõ vtrũ illud ſtatutũ proficeret fideiuſſoribus[b] nigrorũ qui non erãt de parte nigrorũ. ¶ Finaliter ex theorica Pe. ſic ꝯcludiꝛ: aut erat obligatio dãdi: aut faciendi. primo caſu nõ ꝓdeſt fideiuſſoribus: qꝛ iſta dilatio eſt ꝑſonalis: vt. ff. de pac. l. j. ſcdo caſu aut eſt tale fcm̃ qꝺ nõ cadit in obligatiõe fideiuſſoria: vt qꝛ coheret ꝑſone principalis rei ex facti natura. vt ſeruire: vel ex facti qualitate: vt fcm̃ induſtriale: tunc ꝓdeſt fideiuſſori nõ ꝑ ſe, ſꝫ ꝑ accidẽs: qꝛ i tali ꝯctu nõ teneꝛ fideiuſſor niſi poſt morã rei ad intereſſe: ſꝫ re⁹ nõ põt eſſe in mora ꝓpter dilationẽ: ergo ꝓdeſt fideiuſſori dilatio. nõ vi bñficij: ſꝫ tãꝙ quoddã impeditiuũ more. Si aũt tale fcm̃ cadit in fideiuſſoria obligatione: tũc non ꝓdeſt fideiuſſori, ſicut in obligationib⁹ dãdi. qꝺ eſt ſubtiliſſimũ ſm Pe. ¶ Ego dico ꝙ Pe. dt verũ in obligationib⁹ faciẽdi. ſꝫ in obligationib⁹ nõ faciẽdi, puta nõ petere, nõ impedire ire, ⁊ agere, nõ diſtinguem⁹ de fcõ induſtriali, vel nõ
c induſtriali[c]: qꝛ nũꝙ fideiuſſor teneꝛ reſpectu facti ꝑcipalis, ſꝫ demũ ex mora rei. Rõ: qꝛ lꝫ fideiuſſor nõ faciat: tamẽ principalis nõ liberatur: vt ff. de ver. ob. l. cũ fili⁹. §. ſi ſtipulat⁹. Sꝫ ꝯ Pe. facit. l. vlt. de vſu. rei iudi. vbi dilatio legis ꝗ ꝓdeſt principali, ꝓdeſt fideiuſſori. alias nec ipſi reo ꝓdeſſet: qꝛ fideiuſſor haberet regreſſum ꝯtra reũ. Cy. multũ dubitat: tñ dici põt ꝙ in. d. l. fi. dilatio nõ cediꝛ ꝑſone, ſed ipſi cãe iudicati. ⁊ iõ fideiuſſor iudicatũ ſolui gaudet eodẽ beneficio. ⁊ iſta eſt vera rñſio. Nam de fideiuſſore cõtractus non põt ibi loq: qꝛ ibi ille haberet tpˢ quadrime-
5 ſtre ex ꝓpria ꝯdẽnatione. nõ ex ꝯdẽnatiõe rei principalis. ¶ † Subdit hic Cy. ꝙ eo caſu quo fideiuſſori nõ ꝓdeſt dilatio rei, ꝓdeſt tamẽ ei oppoſitio rei: qꝛ reus principalis tãꝙ ꝓcurator in rẽ ſuã, accipiet defenſio-
d nẽ fideiuſſo. ex ſua ꝑſona. ⁊ opponet bñficiũ dilatiõis[d]: qꝛ ſpeciale eſt in neceſſario defenſore, quod poſſit iuuare reum principalem ex iure proprio ipſius defenſoris: vt. ff. manda. l. Idẽqꝫ. §. generaliter. ⁊. l. ſi fideiuſſor. §. quedam. in gl. ⁊. ff. rem ratam habe. l. procurator ad exhibendum. §. j. quod eſt not. dignum ſecundum Cyn. ⁊ tene menti: quia dicit ipſe extra quod iſta dicta ſunt de apicibus iuris. hic non ſunt alia.

1 ☞ Lex quando prohibet impetrari, ſi impetretur aliquid, an valeat impetratio.
2 Reſcriptum iuri contrarium, an teneat, vel non.

a ¶ Impetrauit. An dilatio principalis proſit fideiuſſori, vide per Bar. ⁊ doc. in. l. cum filius. §. j. ff. de verb. oblig. Et adde Bartol. in. l. j. in vlt. col. ff. de verbo. oblig.
b ☞ Utrum illud ſtatutũ proficeret fideiuſſoribus. adde iſtum in. l. tam mandatori. j. de non nume. pec. Bart. in. l. cũ filius. §. ſi ſtipulatus. ⁊ ibi omnino Alex. ff. d. ꝟ. ob. vbi dicit qꝺ fideiuſſor ſoluens intra tempus dilationis, non repetit ſolutum a creditore intra illud tempus. ⁊ in. l. vbicũqꝫ ff. de fideiuſ. ⁊ Pa nor. ⁊ doc. in. c. conſtitutus. extra eodem. Celſus.

¶ Lex tertia.

Hec damnoſa. Fiſco dãnoſa vel iuri cõtraria nõ cõuenit impetrari. h. d. ⁊ eſt canonizata. xxv. q. ij. c. nec dãnoſa. Iſta lex ponit duas regulas ꝓhibitorias impetrationis. primã, ratiõe fiſci: ſecundã
1 qꝛ lex ſtatuit cõtrariũ. ¶ † Not. ꝙ iſta lex ꝓhibet impetrari: vnde nõ vꝫ ꝯceſſio: vt. l. j. j. de peti. bo. ſubla. lib. x. facit. j. de ope. pub. l. ſi aliquãdo. ⁊ qꝺ no. de cõſti. prin. l. beneficiũ. ꝑ Guil. qꝺ intellige, niſi in ipſa cõceſſione exꝑſſe fieret mentio de iſta
c lege ſm Cy. hic. ⁊ dicit hic Bal. in quadã additione, ꝙ ꝯfirmatio principis non tꝫ, niſi reperiat cõfirmandũ qꝺ nõ ſit ꝯtra ius. extra de ꝯfir. vtil. c. ex trãſmiſſa. ſed ſi aliud nõ ledat, ⁊ eſt ꝑter ius, bñ ꝯfirmat. de adoptio. Bal. ¶ Sꝫ ꝯtra primũ dictũ opp. qꝛ imo vꝫ impetratio, ſi emanat ſecũda iuſſio: vt in aut. vt nulli iud. §. ⁊ hoc vero iubemus. cũ ſeq. Sol. concedo ꝙ idem operaꝛ ſcda
e iuſſio[e] qꝺ proprius principis motus: vt apparet ex cõiunctione illius. §. cũ. d. l. j. vlt. rñſo. de peti. bo. ſubla. ¶ Scdo oppo. ad idẽ de. l. reſcripta. in fi. j. e. nã remittere crimẽ ſupplicãtib⁹ eſt fiſco dãnoſum, tñ vꝫ reſcriptũ. Solu. nõ reputatur dam-
d nũ, cũ in penis fiſc⁹ hꝫ cãm lucratiuã: vt. j. in penis fiſ. creditores ꝑferri. l. j. li. x. ⁊ de except. doli. l. apud Celſũ. §. de authoris. niſi bona eſſent incorporata: qꝛ tũc cẽſeretur dãnum. ⁊ nõ poſſunt talia bona cõcedi. Iuxta iſtã ꝑtẽ primã queritur exẽplũ glo. ponit duo exẽpla. primũ, qñ reſcriptũ eſt cõtra ius: puta ꝙ fiſcus teneaꝛ, vbi alias non teneꝛ: vt. j. de quadriẽ. preſcrip. l. bene a zenone. ſecundũ in tributis debitis fiſco. nam immunitas nõ põt impetrari. facit ad hoc qꝺ not. de decur. l. vacuatis. li. x. niſi in reſcriptis dicaꝛ nõ obſtãte. l. nec dãnoſa. qꝛ iſta clã nõ obſtãte: tunc firmat reſcriptũ cõtra nullitatẽ huius legis. facit qꝺ not. j. l. pri. ⁊ in. l. reſcripta. ſcdm exemplũ eſt vt dixi,
f de bonis incorporatis[f]. ⁊ hoc facit ad qõnẽ: ꝙ ſi qs impetrat a dño papa aliquã cõpoſitionem ſuper pena que erat exacta ꝑ fiſcũ, ⁊ nõ facit mẽtionem de exactione ⁊ incorporatiõe pene, ꝙ nõ vꝫ reſcriptum: tũ qꝛ eſt obreptitiũ: tũc qꝛ fiſco dã-
2 noſum. ¶ † Uenio ad ſcdam partem legis. hic dicitur ꝙ nõ tenet reſcriptum iuri cõtratriũ. Cõtra. ff. qꝺ quiſqꝫ iuris. l. iij. §. ſi is pro quo. Solut. vt ibi no. ⁊ in. l. reſcripta. j. e. ¶ Scdo opp. ad idẽ ff. de vulg. ſubſti. l. ex facto. in prin. Sol. illud reſcriptũ nõ eſt iuri cõtrarium: qꝛ eſt cõſonum rationi, ſaltẽ impulſiue: ſed eſt ibi illud reſcriptum preter legem. Ex quo collige ꝙ illud reſcriptum eſt iuri cõtrarium, in quo nulla ratio repitur. nec finalis, nec impulſiua ad concedendũ: imo ſtatuto lex eſt in cõtrarium. nam talia ꝓhibet hec lex impetrari. ¶ Quero exemplum in iſta ſecunda parte. Reſpondit gloſ. ſi impubes impetrat ꝙ poſſit teſtari: vt. j. de teſtam. mil. l. fin. Item pone exẽplum per. d. l. ex facto in fine principij.

1 ☞ Reſcriptũ quod cõcedit dilationẽ nõ vꝫ: niſi preſteꝛ idonea ſatiſdatio de ſoluẽdo in termino.
2 Lex ſi diſponat quod aliquid non valeat, an intelligatur ipſo iure, vel non.
3 Dilationem habens ad ſoluendum an teneatur ſatiſdare.
4 Quid ſi talis ſatiſdatio ſit remiſſa ꝑ reſcriptum.
5 Cautio que fit ad cautelam probationis ſuper veteri debito, non addit forum foro.

Lex quarta.

Uniuerſa. Qui habet dilationem a principe, tenetur ſatiſdare de ſoluendo in
f termino: aliter non gaudet dilationis commodo. hoc dicit: et eſt canonizata

¶ Induſtriali. Imo dicta differẽtia videtur neceſſaria per. l. ſi re⁹. vbi eſt caſus. ff. iudic. ſol. ⁊ per rationẽ. l. nemo. ff. de duob. reis. iũcta. l. ſi libertus moram. ff. de oper. liber. ⁊ declarat Bart. in. d. l. cũ filius. §. j. de verb. obliga.

¶ Dilationis. Intellige tamẽ vt hic per Cyn. quando fideiuſſor exactus incontinẽti poſſet agere contra debitorem principalẽ, per not. in. §. quedam. hic allegato. alias ſecus. vnde facit ratio. l. fi. in fi. de vſu. rei iu. ⁊ ita etiam ſentit Bal. in. l. tam mãdatori. j. de nõ nu. pecu.

¶ Secunda iuſſio. No. ꝙ ſecunda iuſſio habet vim motus ꝓprij. ita Lu. ro. in. l. ſi vero. §. de viro. in. xxxj. fal. ff. ſol. ma. vbi dicit ſe alibi nõ legiſſe hoc dictum Bal. ꝙ licet proprius motus principis reqrat expreſſionẽ ſui in literis. c. ſi motu proprio. de preben. in. vj. Tamen fallit vbi ſup re emanant litere principis geminate: quia idem operantur ac ſi expreſſuꝫ eſſet de motu proprio. qꝺ eſt nouum. adõ qꝺ idem eſt in clauſula. ex certa ſcientia. vt not. Ioan. an. ⁊ omnes in. c. porrecta. de confir. vtil. vel inutil. ⁊ cum Bald. hic tranſit Roman. in. l. iij. §. hec pena. ff. quod quiſque iur.

¶ Bonis incorporatis. Adde qꝺ in simili no. Bar. in. l.

preſcriptiõe.in ver. i
ad concordandas. a
j. ſi contra ius vel
vti.pub.
a ¶ Non valet.Sed
quid ſi impetrans
alleg.impoſſibilita
tem preſtandi fide⸗
iuſſorẽ, an vtetur
priuilegio? Cy.hic
dicit quod exigere
debitũ omnino po
teſt deducto inter⸗
uſurio medij tem⸗
poris, per.l.ſi con⸗
ſtãte.§. quoties.ff.
ſolu.matr. Sꝫ cer⸗
te ille tex. non mul
tum facit:quia lo⸗
quitur in habente
dilationem ex na⸗
tura rei, vel a lege,
vel ex cõuentione.
hic autẽ ex ſolo pri
uilegio. ⁊ ideo con
ſidera, quod iſta.l.
vult ꝙ omnino ſa
tiſdet.in contrariũ
vide gl.in.l.j.ff.qui
ſatiſ. cog.⁊ in auſ.
gñaliter. ſ.de epiſ.
⁊ cle.⁊ Mod. hic.
⁊ vide ad hoc not.
p glo.⁊ Bar.⁊ doc.
⁊ que ibi dixi poſt
Bar.in.l.vſufru.j.
de vſufr.⁊ expreſſe
Bal. in.l.iij.in pri.
ff.de cõdi. ob cãm.
b ¶ Cõtractus. An
ſit differentia ſi di⸗
cat careat effectu.
vel ſit inutile, vide
Bald.⁊ Imol.in.l.
ij.in pñc.ff.ſol.ma.
c ☞ Superuenit cã
ſuſpicionis. Adde
Lanfranc.de oña,
in.c.qm̃ contra fal
ſam. §. ſtatuimus.
verſi.recuſationes.
nu.iiij. ver.⁊ p hoc
infertur.⁊ ibi not.
in fine in addit.ad
ipſum.in ver. quia
forenſis. extra de
probatio. Celſus.
d ¶ Idonee. Vide
Bal.i.l.j.j.de pcu.
e ¶ Supplicatio.
Vide no.in.c.ex li⸗
teris.extra de ĩ in⸗
teg. reſti.⁊ p Imo.
in.l.ex conſenſu.§.
ſi.ff.de appella.

xx.v.q.ij.c.vniuerſa. ¶ †Not. ꝙ reſcriptũ qḋ con⸗
cedit dilationẽ,nõ vꝫ [a], niſi preſteť idonea ſatiſ⸗
datio de ſoluẽdo in termino. ¶ Scd̃o no. ꝙ qui
hꝫ dilationẽ, teneť interim ſatiſdare. ¶ Venio
ad primũ not.⁊ oppono ſic.ſi iſtud reſcriptũ non
valet a principio,ergo nõ poteſt poſtea cõfirma⸗
ri p ſatiſdationẽ:vt in reg.iur.quod ab initio.⁊
ſic iſta lex videť ſibi cõtrariari. Solu.timore hu⸗
ius cõtrarij gl.exponit ꝙ non valet, id eſt nõ ſor
titur effectũ.bene ergo valet eſſentialiter : ſed nõ
quantũ ad vtilitatẽ ⁊ commodum impetrantis,
niſi ſatiſdet. Et eſt ar.ad teſtamentũ vſurarij ma
nifeſti.nam cum illud teſtamẽtum valeat de iure
gentium, ⁊ de iure ciuili, videtur confirmari per
ſatiſdationem ſubſequentẽ, non obſtãte iure ca⸗
nonico: vt in.c.ꝙꝙ.de vſur.li.vj.nõ ergo in totũ
caret eſſe a principio:ſed nõ poteſt ſortiri effectũ
niſi ſatiſdetur.ad hoc.ff.de hered.inſti.l.qui ſol⸗
uendo nõ erat duos appollonios.⁊ de ſecũ.tab.
l.j.§.exigit.hoc diſputãdo tenuit Nico.de mat.
vt refert Bart.in.l.filio ꝓterito.de iniuſto teſtõ.
⁊ iſta eſt communis opinio,⁊ vera.Tamẽ Cy.tꝫ
ꝙ a principio ſit ipſo iure nullũ,⁊ ꝙ non conua⸗
leſcat p ſatiſdationẽ.nam hoc nõ cõualeſceret ſi
nullũ eſſet a principio.ita tꝫ Cy.in.l.j.§.ſi filius.
de leg.iij.in additionibus ſuis.primã opinionẽ
2 de equitate canonica veriorem puto. ¶ † Sed
contra oppoſitionem glo.opponitur.nã vbi lege
cauetur ꝙ aliquid non valeat : intelligitur ipſo
iure: vt. ſ. de legi.⁊ conſtit.l.non dubium. Solu.
quandoꝗ lex iubet ꝙ aliqua ſolẽnitas adhibea⸗
b tur tempore contractus [b]:⁊ tunc ſi aliter fiat, nõ
valet ipſo iure:vt in auſ.hoc ius porrectũ.ſ.de
ſacroſan.eccl.⁊.ff.de tranſactio.l.cum hi.j.de te⸗
ſta.l.hac conſultiſſima.de autho.tuto.l.obliga⸗
ri.§.ſi. Quandoꝗ lex iubet aliquam ſolennitatẽ
adhiberi poſt contractum perfectum, vel alium
actum:⁊ tunc ſi nõ adhibetur contractus nõ eſt
nullus:ſed nõ habet effectum.⁊ ita loquitur hic
ſm Bart. Et hoc infert ad queſtionẽ.dicit ſta⸗
tutum ꝙ de contractu celebrato debet ſolui ga⸗
bella.alias nõ valeat. certe ſi nõ ſoluatur gabel⸗
la, valet contractus:ſed obſtat exceptio.niſi ſta⸗
tutum vltra procedat. dicendo ꝙ ipſo iure non
valeat. Item facit ad aliud : dicit ſtatutũ ꝙ do⸗
natio facta ſi non inſinuetur intra ſex mẽſes,nõ
valeat.certe licet non inſinuetur, valet ipſo iure.
ſed obſtat exceptio per eandem theoricam:quia
ſolennitas que requiritur poſt factum,nõ vitiat
ipſo iure,ſi non interuenit:ſed ope exceptionis.
Ego vltra procedo.pone ꝙ dicit ſtatutũ ꝙ ante
porrectam actionem debeat ſolui gabella,alias
proceſſus nõ valeat.certe in iſto caſu dico.ꝙ ipſo
iure non valet : quia iſta forma ſeu ſolennitas
requiritur ante factũ, vel in fieri:⁊ ideo ſi omit⸗
titur,eſt ipſo iure nullum quod agitur, per theo
ricam ante dictam. Conclude, ꝙ quandoꝗ for⸗
ma requiritur ad eſſe rei:quãdoque ad cõfirma⸗
tionem rei in eſſe producte : quandoque ad effe⸗
ctum ſeu vtilitatem conſequendam. Primo ca⸗
ſu ſi omittitur forma, nõ valet ipſo iure. Ratio
quia talis forma dicitur forma ſubſtãtialis.fa⸗
cit de verb.obli.l.qui Rome.§.flauius.ſecundo
⁊ tertio caſu valet ipſo iure:quia talis forma di⸗
citur forma accidẽtalis, cuius defectus ipſo iu⸗
re non vitiat.nam vt dicit Ariſto.⁊ Auerroys.
forma ſubſtantialis aduenit rei exiſtenti in po⸗
tentia:forma accidentalis aduenit rei exiſtẽti in
actu:modo non eſt dubium, ꝙ poſtquam res eſt
in actu,difficilius reſcinditur quam a principio
3 impediretur.⁊ tene iſta menti. ¶ †Venio ad ſe⸗
cundum notabile,⁊ quero, nunquid habens di⸗
lationem teneatur ſatiſdare:ſuper hoc Cyn.di⸗
ſtinguit:aut quis habet dilationem a teſtatore,
aut a lege : aut a principe,aut a iudice:aut a pa⸗
cto.primo caſu tenetur ſatiſdare:vt. ff.qui ſatiſ⸗
dare cog.l.inter omnes.dummodo aliud non re
pugnet:vt.ff.ad trebel.l.Imperator.ſecundo ca⸗
ſu quãdo a lege,non tenetur ſatiſdare, ſed tene⸗
tur cauere : ⁊ gloſſ. intelligit quod cum pena, ⁊

etiam cum iuramento : vt.ff.de iudi.l.ij.§.ſed ⁊ ſi dubitetur.tertio caſu
quando habet dilationẽ a principe:tunc ſatiſdare tenetur: vt hic.⁊ hoc
fit ad cautelam:quia poſſet eſſe quod debitor interim laboraret inopia:
⁊ ſic dilatio efficeretur peremptoria : quod eſt abſurdum.quarto caſu
quando a miniſtro legis:dicit Cyn.quod durius agitur cum iudice,ꝙ
cum lege:⁊ ideo debet interim ſatiſdari.de arbit.l.celſus.ſed iſtud vi⸗
detur male dictum per.§.ſed ⁊ ſi dubitetur. nam ibi eſt dilatio iudicis,
⁊ non legis:quia requiritur ibi miniſterium iudicis. Item videtur ma⸗
le dictum : quia vbi lex indulget dilationem,interim eſt ſatiſdandum:
vt.ff.ſolu.matrim.l.ſi conſtante.§.quoties.⁊ ideo videtur dicendum,ꝙ
aut lex expreſſe prouidet quod ſatiſdetur : ⁊ debet ſatiſdari. aut onus
ſatiſdatiõis remittit,⁊ non debet ſatiſdari.aut ſtat in ſuis finibus ſim⸗
plicis aſſignationis termini:⁊ tunc videtur quod non debet ſatiſdari.
niſi ratione ſuſpicionis , nõ ratione termini:quia vbi lex non imponit
onus:nec nos debemus imponere , ſed legem ſimpliciter in ſui termi⸗
nis obſeruare.quod verum credo.quinto caſu quãdo dilatio eſt indul⸗
ta pacto contrahentium. videtur lex diſtinguere inter cõtractum bone
fidei ⁊ ſtricti iuris.vt.ff.de iudi.l.in omnibus.ſed tu dic,aut ſuperuenit
c cauſa ſuſpicionis [c],⁊ vtrobiꝗ debet ſatiſdari: vt.ff.de priuileg.credi.l.
ſi creditores.⁊ extra de dona.inter virũ ⁊ vxo.c.per veſtras.aut non ſu⸗
peruenit ratio ſuſpicionis : ⁊ tunc non debet ſatiſdari:vt in.l.dedi.in
princi.de condi.ob cauſam.⁊ in.l.ij.j.de acq. here. Ad.l.in omnibus.re⸗
ſpon.quia etiam illa lex intelligitur vbi imminet ſuſpicio:tamẽ in bo⸗
ne fidei contractibus facilior debet eſſe iudex ad ſatiſdationem perci⸗
piendã : ſcilicet ex quali quali ſupicione : ſed in ſtricti iuris contracti⸗
bus debet eſſe ſuſpicio euidens ⁊ vrgens:⁊ ſic nõ obſt. Adde ꝙ quando
cautio interponitur ad initium obligationis:tunc talis eſt qualis for⸗
matur inter partes.de verb.oblig.l.ex ea parte.in princi.vel qualis for⸗
matur ex conſuetudine.ff.de euictio.l.ſi fundum.vel qualis formatur a
ſtatuto:quod dic vt dixi in.l.v.de verbo.obli. Statuto poſteriori caue⸗
d tur,quod quando petitur compromiſſum,debeat caueri idonee [d]: que⸗
rebatur vtrũ intelligeretur cum fideiuſſo.nam verba ſtatuti ſunt ver⸗
ba iuris ciuilis:ergo intelligitur ſine fideiuſſo.vt.j.de ver.ſig.l.Sanci⸗
mus. In contrarium dicebatur : quia interponitur ad vigorem iudicij
conſeruandi:⁊ ſic erat redactum ad inſtar cautionis pretorie. Ego con⸗
ſului ꝙ intelligeretur idonea arbitrio iudicis , ex quo in ſtatuto nõ ex⸗
primať ſpecies idoneitatis,ſed genus : vnde in qualibet ſpecie idonei⸗
tatis verificatur ſtatutum. Interdum interponitur cautio ad facilita⸗
tem probationis:⁊ hic non eſt neceſſarius fideiuſſor: vt.j.de lib.cau.l.ſi⸗
cut datam. Interdum interponitur cautio ad ſecuritatem exactionis:⁊
iſta eſt materia ſuper qua diſtinxi ſupra. Interdum interponitur cau⸗
tio ratione geminande obligationis.⁊ idẽ: vt.ff.de act.⁊ obli.l.Lucio.
Interdum interponitur cautio ratione excludende geminationis: vt
quando dicitur in inſtrumẽto cõputata omni alia refutatione:⁊ adhuc
idem:quia finis ad quem ordinatur cautio, habetur ex ſimplici ⁊ nuda
cautione.de hoc not.in.l.ne caſu.de diſcuſſ.lib.x. Interdum interponi⸗
tur cautio ratione transferende in alium obligationis : tunc etiam non
4 eſt neceſſaria ſatiſdatio: vt leg.⁊ no.ĩ.l.ij.poſt prin.ff.ſo.matri. ¶ †Que
rit glo. vtrũ ſatiſdatio poſſit remitti per reſcriptum? dicit ꝙ nõ, ⁊ bene.
niſi dicatur in reſcripto, non obſtante tali lege : quia preſumptione iu⸗
ris enormiter leditur ille cuius ſecuritas impeditur: vt apparet ex hac
5 glo. quã tene menti. ¶ Vltimo no. ꝙ cautio que fit ad cautelam † pro⸗
bationis ſuper veteri debito,non addit forũ foro: vt.ff.de iudi.l.exige⸗
re dotem:ſecundum vnum intellectũ,qui eſt ad hoc no.⁊ facit ad ſolu⸗
tionem gabelle, vtrum debeat ſolui in loco contractus, vel in loco in⸗
ſtrumenti reconciliatiui illius contractus:quia ſecundum illum intel⸗
lectum illa lex facit ꝙ in loco primi contractus ſoluitur gabella.

¶ Lex quinta.

SI quis aduerſus.

Semel tantũ licet ſup⸗
plicare contra ſenten⸗
tias prefectorum pretorio.h.d. ¶ Nota ꝙ licet ſit permiſ⸗
ſum bis appellare : tamẽ non eſt permiſſum victo niſi ſemel
ſupplicare. Bald.

1 ☞ Preſuppone ſummarium.
2 Libellus,⁊ alia acta ⁊ inſtrumenta poſſunt produci ipſis notarijs cau⸗
ſe,licet non producantur coram iudice.
3 Supplicatio non inducit proprie litis pendentiam.4.
5 Occidens bannitũ lite pendẽte ſuper nullitate bãni an puniri debeat?
6 Non obſeruans tempora conſtitutionis,dicitur nõ obſeruare formam
conſtitutionis.

¶ Authentica.

QUe ſupplicatio.

1 ¶ †Vbi ſupplicatur pre⸗
fecto pretorio intra decem
dies,non mandatur ſentẽtia executioni ſine ſatiſdatiõe:ſed
vbi poſt decem dies ſupplicatur, mandať ſentẽtia executiõi
ſine ſatiſdatiõe:ſꝫ ſi retractať ſentẽtia intra bienniũ, retractať executio
e retro facta.h.d. ¶ No.ĩ prima parte, ꝙ ſupplicatio [e] põt porrigi nõ ſolũ
ipſi ꝑfecto,q ꝑeſt tribunali,ſꝫ ẽt ſuis aſſeſſorib⁹, ſine ꝯſiliarijs. Itẽ tabel
lionib⁹,ſeu referẽdarijs ſuis. Iſtḋ eſt multũ no.põe ꝙ aliqs ẽ cõdẽnat⁹:
iſte ſuam

iſte ſuā appellationē dedit, vel obtulit tabellioni eius iudicis qui eū cō
dēnauit: querit an teneat talis appellatio: ⁊ videt ꝙ ſic, per literā iſtā:
⁊ maxime qñ copia iudicis hri non potuit: vt. ff. quādo ap. ſit. l. j. §. dies
2 aūt. ſm Guido. de ſuza. ¶ † Item nota [a] ex hac litera. ꝙ libellus, ⁊ alia
a acta, ⁊ inſtrumēta, ⁊ exceptiones poſſunt produci ipſis notarijs, lȝ non
producātur corā iudice, ſecundū Bart. qđ nō credo verū in inſtrumētis
que producunt ad ꝓbandū: q2 fides dȝ fieri iudici, nō notario, vel tabel
lioni: vt leg. ⁊ not. j. de lib. cau. l. Iubemꝰ. ⁊. j. de teſta. l. hac cōſultiſſima.
§. j. ⁊. j. de iure fiſ. l. inſtar. li. x. ¶ Itē lȝ ſcriptura fiat ꝑ tabellionē acto
rū: tamen non ſunt acta, niſi fiāt corā iudice: niſi tabellio habeat in hoc
commiſſionē iudicis: vt extra de proba. c. qm̄ contra falſam. per Hoſti.
3 ¶ † Scđo no. hic, ꝙ ſupplicatio proprie nō inducit litis pendentiā: nā
non reſcindit iudicatū, qđ erat terminus litis. ⁊ iſta eſt ratio quare inte
rim fit executio: ſecus in appellatione: q2 reſcindit iudicatū, etiam ſi per
calūniam appellet: vt. ff. de re iud. l. negotiorū. ⁊. ff. de vſur. l. tutor. ⁊ ideo
interim non poteſt exequi: ⁊ ideo reuocatur executio rōne ordinis ꝑpo
ſteri: vt in. l. nimis ꝑpere. j. de execu. rei iud. ⁊ de admini. tu. l. chirogra
phum. §. vlt. ſed in reſtitutione in integrū tene ſecundū quoſdā mediam
viam inter appellationē ⁊ ſupplicationē: nā reſtitutio in integrū miſe
ricorditer imploratur, ⁊ ideo hȝ quandā ſimilitudinē cū ſupplicatione:
ſed q2 tēdit ad reſcindendū, ⁊ ad reponendū rem in veteri ſtatu, ſi inte
rim innouaret aliquid, hȝ ſimilitudinē cum appellatione: q2 nō eſſet in
veteri ſtatu, ſi interim aliqd inouaret: ⁊ ideo quidā ſic diſtinguūt. Aut
imploraf reſtitutio bona fide, aut temere. ſi bona fide, interim oīa ſtant
in ſuſpenſo. j. de trāſac. l. ſi cā cognita. ſi temere, refert, aut eſt temeritas
euidēs: q2 incolorate petit reſtitutio: tūc nō ſuſpendit executio: vt. ff. de
mino. l. minor aūt magiſtratus: aut eſt temeritas velata: tū lex preſumit
cōtrariū cōtra petentē: tūc fit interim executio, ſatiſdatione tñ preſtita,
⁊ nō aliter, ſm iſtam aut. hanc viā elegit papa, extra de reſti. in integ. c.
ſuſcitata. ⁊ hec de reſtōne: ſed de nullitate dicēdū eſt ꝙ nullitas obiecta
nō inducit proprie pendentiā litis: aut ergo ſnīa valuit, ⁊ nō pendet iu
dicium: aut ſententia nō valuit: ⁊ tūc nō inducitur pendētia rōne nulli
4 tatis mote: ſȝ rōne prime cauſe. ¶ † Si ergo queris de executiōe, dicūt
doc. aut offertur parata probatio nullitatis, ⁊ nō fit executio: vt. ff. de re
iud. l. iiij. §. cōdemnatū. aut requirit longū examen: tunc fit executio in
terim: vt in. l. fi. de ord. cog. Inn. dicit ꝙ nulla lege cauet, ꝙ pendente cā
b nullitatis nō poſſit fieri executio [b]. ita no. ipſe extra de offi. deleg. c. cum
in iure. credo ꝙ Inn. ſenſerit ꝙ ſi fiat, non reuocabit per viā attētati, ſed
expectabitur finis negotij: vt in fine huius authen. non autē intelligo ꝙ
Inno. tradat regulā ſup executione interim fiēda: q2 diceret falſum: nā
cum interim ſit dubium iudici, non debet eſſe velox ad exequendum.
5 ¶ † Iuxta hoc format dominus Dyn. queſtionē de occidēte bānitum.
c interim dum pendet lis [c] nullitatis de bāno: in qua queſtione ego dico
ꝙ eſt intuenda veritas, nō lis mota. nam ſi bannū erat aliquod, potuit
impune occidi: ſi autē erat nullū, punitur vt homicida: vt. ff. de iniu. te
ſta. l. ſi quis filio. §. qđ ſi quis. per Dy. ⁊ Bar. ff. de acqui. poſ. l. iij. §. ſer
uus iſta enim queſtio querit de executione hoīs priuati: nō de executio
6 ne iudicis. ¶ † Tertio no. hic dum dicit, niſi ſub hac forma. [d] ꝙ ille qui
d nō obſeruauit tēpora conſtitutionis, dicitur nō obſeruare formā eius.
qđ eſt bene not. propter cōſtitutiones eccleſie, que imponunt metas tē
porum. ad hoc optime facit. ff. de execu. tut. l. ſcire oportet. §. cōſequens.
Quarto ⁊ vltimo not. ꝙ executio minus legitime facta dȝ retractari.
facit extra de purga. vulg. c. ij. qñqȝ tamen nō retractatur: vt in. l. ſi. circa
ſi. ff. qđ met. cauſa Cetera opponēdo ⁊ querēdo dic vt in glo. ⁊ per doc.

¶ Lex ſexta.

VNiuerſis. Non refert a quo ſit impetratū, dūmo
do a principe ſit conceſſum. h. d. ¶ Not.
ꝙ non conſideratur perſona miniſtri: ſed perſona eius cui
queritur ius ex actu. ¶ Not. ſecundū Iac. but. ꝙ ſicut decli
natoria tollitur per lit. cōteſt. ita per reſcriptum impetratum. Iac. adde
que dixi in. l. j. ſ. eo. hic non ſunt alia.

1 ☞ Reſcripta iuri cōtraria non valent: ſed reſcripta neminem leden
tia, ⁊ que ſupplicantibus proſunt, valent. Item valent reſcripta que
penam criminis commiſſi indulgent.
2 Ius cōe qñ diſponit vnū, ⁊ aliud conceditur per reſcriptū, ꝙ tale reſcri
ptum non valet: nec debet per iudicem cauſe admitti, ſi producatur.
3 Reſcriptum per quod impetratur vt minus ſolenniter teſtetur, eſt cō
tra ius, an tamen valeat.
4 Reſcriptum qđ aliū non ledit, valet: fallit in caſibus expreſſis in iure.
5 Reſcriptū quod penam delinquentibus indulget, qualiter vȝ, vel nō.
6 Reſcriptū an ſit nullum ex defectu poteſtatis principis, an volūtatis.
7 Princeps qualem, ⁊ ſuper quibus habet poteſtatem.
8 Papa qualem hȝ poteſtatem: ⁊ de eius excellentia ponit. num. 9. ⁊ ſeq.
9 Papa ſolus deponit Imperatorē, ⁊ eius ſententiam declarat nullam.
10 Papa an poſſit reſcibere contra ius diuinum.
11 Imperator ſi dat comiti palatino poteſtatem legitimandi ſpurios, ſi
conſanguinei adierunt hereditatem, poſtea ſpurius legitimetur, nihil
prodeſt ſpurio legitimatio.
12 Imperator an poſſit reſcribere contra ius ciuile ſine cauſa.
13 Imperator poteſt auferre officium magiſtratibus, cum omne officium
magiſtratus ſit de iure ciuili.
14 Pena que applicatur parti, an poſſit remitti,
ſicut illa que applicatur fiſco.

¶ Lex ſeptima.

REſcripta. Iuri ꝯtraria re
ſcripta nō valēt:
1 ſed reſcripta † que neminem ledūt, ⁊
ſupplicātibus proſunt, valent. Item
valēt reſcripta que penā criminis cōmiſſi indul
gent. h. d. primo ponit regula. ſcđo ponūtur due
exceptiones. ſcđa ibi: Niſi forte. Quero exempla
prime regule. Rñdet gloſ. qđ exēplum eſt ſi quis
impetrat a principe ꝙ poſſit opponere exceptio
nem peremptoriā poſt ſnīam. nā hoc eſt prepo
ſterum, ⁊ iuri cōtrariū: ⁊ ideo non vȝ impetratio.
¶ Scđo ponitur exēplum de pupillo impetrāte
ius teſtandi: nā hoc eſt iuri ꝯtrium, ⁊ preiudicia
le legitimis ſucceſſoribus pupilli: vñ nō valet. fa
cit. l. vlti. j. de mil. teſta. Idē no. ſ. e. l. nec dānoſa.
2 ¶ † Opp. dicit hic ꝙ qñ ius cōe diſponit vnū,
⁊ aliud conceditur per reſcriptū, ꝙ tale reſcriptū
nō valet, nec debet per iudicem cauſe admitti, ſi
3 producatur. Contra. lege expreſſe cauetur † qđ ſi
impetrat vt minus ſolēniter liceat teſtari, ꝙ va
let reſcriptū: ⁊ tñ eſt iuri contrariū: vnde videtur
obſtare. j. de inoffi. teſt. l. ſi quando. ⁊. j. de teſta. ſi
nō ſpeciali. Sol. qñqȝ reſcriptū eſt ſm legē, ⁊ va
let. qñque eſt preter legem, ⁊ adhuc valet: qñqȝ eſt
contra legem prohibentē impetrari, ⁊ non valet.
Nunc ad propoſitum. leges de quibus tu oppo
nis, loquunt de reſcripto qđ eſt preter legem: q2
e diſcrepat a forma iuris: ſed non eſt cōtra legē [e],
q2 nō eſt prohibitum impetrari. Ratio rationis
eſt: q2 continet fauorem impetrantis, ⁊ non ledit
alium: vt hac. l. ij. rñ. Et eodē modo reſpondetur
ad. l. qui in prouincia. §. diuus. ff. de rit. nup. ⁊ ne
quid in loco publico. l. ij. §. ſi quis a principe. ⁊. §.
merito. cū ſi. ¶ Sed cōtra hoc ⁊ contra ſecūdum
reſpōſum huius legis, oppo. lege iſta cauetur ꝙ
id qđ nemini nocet, tñ impetranti prodeſt, valet:
vnde videtur obſtare. j. ſi nuptie ex reſcripto pe
tan. l. j. Sol. ibi eſt ſpecialiter ꝓhibita impetra
tio. Itē ibi fingitur obreptio: ⁊ ideo ipſo iure nō
valet reſcriptū: vnde poteſt dici ꝙ regula eſt ꝙ
4 valet † reſcriptū qđ alium non ledit: ⁊ ſic illa re
gula fallit in caſibus expreſſis in iure: videlicet
qñ reſcriptū eſt ſpecialiter improbatum. ⁊ ſic nō
5 obſt. ¶ Ulterius oppo. dicitur hic ꝙ valet † re
ſcriptū, quod crimen ſupplicantibus indulget.
Contra. iſtud reſcriptum eſt contra publicā vti
litatē: vt. ff. ad. l. aquil. l. ita vulneratus. ff. de pu
blicianis. l. licitatio. §. quod illicite. ergo nō va
let. vt. ſ. eod. l. nec damnoſa. Solu. aut loquimur
de delicto futuro, ⁊ nō poteſt per principem in
dulgeri, nec per reſcriptum ſuper eo diſpenſari:
vt. l. ſi vnus. §. illud nulla. ff. de pact. quod verū
eſt, quando quis conuenitur ex proprio delicto:
ſecus ſi ex delicto alterius. arg. ff. de iuriſdi. om.
iudi. l. ſi familia. ⁊ ad. l. aquil. l. illud. Aut impe
tratur ſuper delicto preterito, ⁊ valet impetra
tio, vt hic. non obſt. quod eſt intereſſe rei publi
ce: quia iſtud eſt quoddam intereſſe ſecundariū,
quod non attenditur: ⁊ facit. ff. ſolu. matri. l. j. ſe
cundum Iac. but. Tu dic quod hic loquitur de
remiſſione pene, ex qua fiſcus non augetur. puta
remittitur infamia. ff. de poſtu. l. j. §. de qua. vel
remittitur pena corporalis: vt. ff. de penis. l. rele
gati. ⁊. l. diui fratres. Si autem eſt pena ex qua
fiſcus augetur, ſicut eſt condemnatio pecunia
ria, ⁊ bonorum confiſcatio: tunc refert: aut prin
ceps indulget proprio motu, ⁊ valet: vt. l. j. j. de
peti. bon. ſubla. in fin. lib. x. Aut ad inſtantiam
ſupplicantis: ⁊ tunc aut in bonis non incorpo
ratis, ⁊ idem: aut in bonis incorporatis, ⁊ tunc
non videtur valere reſcriptum. Ratio: q2 videt
fiſco queſitum dñium, quod eſt de iure gentium,
licet modus acquirendi ſit de iure ciuili: ⁊ ideo
nō poteſt negari quin fiſcus damnificet: vt. ſ. eo.
l. nec damnoſa. tñ contra hoc videt. j. de ſen. paſſ.
l. j. vbi cōdēnatus reſtituit ad bona: ⁊ ideo dicit

a ¶ Item not. Pro iſto dicto eſt caſus cōtra Bar. in. c. cō tingit. de fid. inſtr. And. Barba.

b ¶ Executio. De iſto dicto Inno. vide Ange. ⁊ Imo. in l. iiij. §. condemnatum. ff. de re iudi. ☞ Adde Lāfran. de ordi. in. ca. qm̄ ꝯ falſam. §. ſtatuimꝰ. ver. exceptiōes. nu. viij. x. i. circa prin. ⁊ ibi poſui in apoſtil. ad ipſum in x. exceptio nullitatis. extra de proba. de quo p Bart. in l. ij. ⁊ ibi gl. Iſtum ⁊ doc. ſ. de edic. diui adria. tol. Pau. de caſt. in. l. ſi feriatis. ⁊ ibi Alexā. ff. de ferijs. Celſus.

c ☞ Dū pendet lis. Adde Feli. pleniſſime in. c. que in eccleſiarum. verſi. per iſtam cōcluſionem infertur. extra de conſtit. Celſus.

d ¶ Forma. Vide Paul. de caſt. in l. qui Rome. §. callimachus. ff. de ver. obli. ⁊ in. l. ſi in lege. in princ. ff. loca.

e ¶ Sed nō eſt contra legem. Not qñ quis impetrat ius quod nō ledit aliquem, vide quod not. Bald. in. l. fi. j. ſen. reſcin. nō poſ. And. Barba.

[a] ¶ Principis poteſtate. De poteſtate principis, ⁊ q̃ ſint ſibi reſeruata, Adde Bal. in l. j. ĩ prin. j. de iure aur. annul. ⁊ in. c. j. in tit. q ſint rega. ⁊ in. l. imperiũ. ff. de iuriſ. om. iud. ⁊ ibi plenius ꝑ Ludo. ro. ⁊ in. l. eã quã. cum ſeq. j. de fideicõ. ⁊ iſta talia per delegatũ principis ſubdelegari non poſſunt, vt per Ant. de but. in. c. ſedem. extra de offi. or. ⁊ vide Bal. in l. j. ff. de conſti. prin.

qd per modũ reſtitutionis in integrũ ſemper vꝫ. maxime cũ ꝓprio motu principis ſit. nã conſenſus principis reputatur cõſenſus nr̃: ⁊ ideo nõ eſt mirũ, ſi fiſcus perdit dominiũ. Cautiſſimũ tñ eſt apponere clauſulã illã nõ obſtante. l. nec damnoſa. C. de preci. impe. offe. ⁊ ita vid. in quibuſdã reſcriptis. [6] ¶ † Reuertor ad queſtiones, ⁊ q̃ro circa primã partẽ hui⁹ legis, vtrũ reſcriptũ ſit nullũ ex defectu poteſtatis principis, an ex defectu voluntatis? R̃n. nõ ex defectu poteſtatis, ſed ex eo qd preſumitur ceſſare volũtas reſcribẽtis, ꝓpter clauſulã derogatoriã. l. nec dãnoſa. Si ergo princeps illi clauſule derogaret, cũ illa diſpoſitio dicte legis, nec dãnoſa. ſit de iure poſitiuo, valeret reſcriptũ: vt leg. ⁊ no. ff. qd quiſqꝫ iur. l. ij. §. ſi is ꝑ quo. [7] ¶ † Not. ergo hic aliqua de principis poteſtate [a], nã legẽ tranſgreditur diſpẽſando. ff. de ritu nup. l. q in prouincia. §. diu⁹. remeatũ exuli dando. ff. de pen. l. relegati. Indelegabilia delegãdo. l. j. C. qui ꝓ ſua iuriſ. Rẽ iudicata reſcindendo abſqꝫ appellatione: nã corã principe magis hꝫ locũ veritas, q̃ ritus iudiciorũ: vt ff. de qd. l. j. §. ſi qs vltro. Appellationẽ remouẽdo: vt. l. ſi. j. de ſen. ⁊ iterlo. om. iudi. Ordinẽ iudiciorũ puertẽdo. de re iudi. c. in cauſis. Ius alteri⁹ q̃nqꝫ tollẽdo. ff. de nat. reſti. l. queris. De cã ꝓpria cognoſcendo. ff. de his q in teſta. delẽ. l. prime. Se inferiori ſubmittẽdo. ff. de iur. omn. iudi. l. reſcriptũ. ſ. quo ad vnã cãm nõ vniuerſaliter. De plenitudine poteſtatis ſupplẽdo: vt in cle. paſtoralis. de re iud. Itẽ trãſcendit leges, tabelliones faciẽdo. de fi. iſtru. c. cũ P. tabellio. ꝑ Inn. comites palatinos cũ ſimili poteſtate creãdo. l. j. de tut. ⁊ cur. in gl. Clauſulã non obſtãte [b] in his que ſunt iuri cõtraria adijciendo, qd null⁹ ali⁹ põt. l. nec quicq̃. de offi. procõ. ĩ fi. §. d. l. Veniã etatis cõcedẽdo. l. j. ⁊ ij. j. de his q ve. eta. impe. Emãcipationẽ infantis ꝑmittẽdo. de emã. lib. l. iubem⁹. Et cõcluſiue qcquid principi placuit, legis habet vigorẽ: vt l. j. de conſti. princ. Itẽ vbi eſt princeps, ibi ſolẽnitas: vt j. de teſta. l. omniũ. Itẽ vbi eſt princeps, ibi non põt cõmitti dol⁹: vt no. in l. ꝓbatorias. j. de diuer. offi. lib. xij. [8] ⁊ hec de imperatore. ¶ † De papa [c] aliqd dicã, qui eſt maior imperatore. Primo em̃ vocatur ⁊ eſt ſuprem⁹ ſacerdos: qd nomẽ cepit a Moyſe. xxij. diſ. c. ſacroſancta. Scdo, q2 oẽs dignitates, ⁊ oẽs poteſtatem quã habuerũt oẽs patriarche Papa ſol⁹ hꝫ: vt dicit Bernard⁹ de cõtemplatione ad Eugeniũ. Tertio, q2 ſol⁹ tꝫ locũ principis apoſtolorum. xij. q. j. c. vidẽtes. Quarto, q2 maior eſt authoritas pape, q̃ ſctõrũ. xx. diſ. c. de libellis. ⁊ c. j. Quinto, q2 papa legitimat in tꝑalib⁹. x. di. c. qm̃. cj. di. c. puenit. Sexto, q2 que confirmat [d]: nemo infirmat. x. diſt. c. fi. tamẽ beneficiati [e] pape poſſunt remoueri ab epiſcopis. j. q. j. c. filiũ veſtrũ. ⁊ hoc ꝓpter ſuperueniẽtes exceſſus. Septimo, q2 diuidit dioceſes mũdi. x. diſt. c. lege. Octauo, q2 ſeruãde ſunt leges cuiuſlibet apoſtolici: ſicut lex b. Petri. xj. diſtin. c. palam. Nono, q2 papali approbationi eſt ſtandum. xix. diſtinc. c. ſi romanorum. Decimo, q2 vbi papa, ibi vniuerſalis ſynodus. xix. diſt. Anaſtaſi⁹. x vij. diſt. c. licuit. Vndecimo, q2 vbi papa, ibi communis patria: vt de dilat. c. expoſuit. per Inno. Duodecimo, q2 reſeruata pape nemo attentat. xvij. diſt. c. huic ſoli ſedi. ⁊ c. regula. §. porro. iij. diſt. Itẽ habet vtrunqꝫ gladium. xxij. diſtinctione. c. omnis. vnde recte dicitur imperator. xij. queſt. j. c. futuram. Item a nemine corrigitur, etiã ſi dicatur hereticus. xxij. diſt. c. qua traditione. Itẽ habet omnia iura in pectore. xxiij. diſt. c. preterea. Itẽ diſpenſat ꝙ cõſtitutus in ſacris minoribus. i. in ſubdiaconatu vxoretur. xxxiij. diſt. c. de illo. Itẽ cõmittit ſpiritualia etiam mero laico. xxxij. di. c. preter hec. §. verum. ⁊. xcvj. diſt. c. bene quidem. Et ideo rex [f] Anglorum ⁊ rex Vngarie cõferunt in ſuis regnis prebẽdas ex priuilegio pape. Item pro facto pape preſumuntur. xj. diſt. non nos. Item reſtituit ad famam [g], eo ipſo quod promouet ſpurium ad gratiam. xliiij. diſt. c. j. quod incipit, cum autem. Itẽ promouet ſpurium ad epiſcopatũ. lvj. diſt. c. j. Item ſolus Papa renuntiat in manibus dei proprijs: q2 eſt vicarius Ieſu chriſti. lxxix. diſt. c. ſi quis. Item poteſt ſeipſum deponere. q. q. vij. c. nos ſi incompetenter. ⁊ adde qd not. xj. q. j. c. inolita. Item habet plenitudinem poteſtatis, adeo ꝙ põt clerico non in ſacris cõſtituto interdicere m̃rimoniũ. lxxxij. diſt. c. propoſuiſti. Itẽ ſolus papa eſt eps̃ exemptorũ. xciij. di. c. nulla. Item poteſt parcere cui vult. vj. q. iij. c. deniqꝫ. Suffredus. Item põt facere prelatũ ad tẽpus. vij. q. j. c. paſtoralis. Itẽ ratificat ſniam nullã. ix. q. ij. nullius alterius. in glo. Item põt auferre priuilegia [h]. ix. q. iij. c. conqueſtus. in gl. pe. Item ſolius principis eſt ius vnius auferre, ⁊ alteri conferre. xvj. q. j. c. eccleſie. in glo. ¶ Itẽ facit epiſcopatus, [i] ⁊ per conſequens ciuitates: q2 nõ eſt ciuitas, ſi caret epo. xvj. q. j. c. precipimus. Item oĩa beneficia mundi ſunt obedientialia, ⁊ manualia reſpectu papalis poteſtatis. Itẽ põt pro libito volũtatis epm̃ de ſuo epiſcopatu ad alium tranſferre. Et aut procedit prouidendo, ⁊ non cogitur prouiſus tranſire: q2 preſumitur factum eius fauore. Aut procedit iubendo: ⁊ cogitur tranſire, q2 preſumitur factum fauore eccleſie. vij. q. j. c. omnis. [9] ¶ † Vltimo ſolus papa deponit imperatorẽ. de re iudi. c. ad apoſtolice. ⁊ ſniam imperatoris declarat nullam: vt ĩ. c. paſtoralis. de re iudi. in cle. Adde ꝙ mandatum pape eſt interpretandum, ſaluo iure alterius. lxxxv. di. c. florentinũ. ĩ fi. no. gl. in. c. ſi quis iam tranſlatus. xxj. q. ij. ⁊. l. ex facto. de vulga. ſubſti. Item papa legitimas exceptiões cuilibet reſeruare creditur. xciiij. di. c. valde. Reuertamur ad l. noſtram. ⁊ ad eius materiam: querunt doct. circa hanc. l. nunquid Imperator poſſit reſcribere contra ius [k] naturale. breuius concludendo opi. ipſorum eſt, quod poteſt reſcribere cõtra effectum iuris naturalis ex cauſa ſicut patet. libertas eſt de iure naturali, ⁊ tamẽ Imperator ſtatuit ratione hoſtilitatis ꝙ captiuant ſerui capiẽtium: vt l. libertas. de ſta. homi. [10] ſcd̃m Iac. de rauen. ¶ † Scdo queritur, nunquid poſſit reſcribere contra ius diuinum. [l] Breuiter dicunt doc. ꝙ in totum abrogando non põt. ſed diſtinguendo ex cauſa põt: vt not. in l. vlti. ſi contra ius vel vtil. publi. ⁊ vide de his plene per Bart. in conſtitutione. ff. circa princi. ¶ Tertio querunt doc. nunquid Imperator poteſt reſcribere cõtra ius gentium. glo. videtur dicere ꝙ nõ: vnde per reſcriptum principis non poteſt alicui ſine cauſa auferri dñiuꝫ: ſed cũ aliquali bene põt. ff. de natali. reſti. l. queris. de euic. l. lucius. de leg. ij. l. qui ſolidũ. §. j. ⁊ de rei vẽ. l. item verberatum. ⁊ habetur pro cauſa quelibet ratio motiua [m] ipſius

[b] ¶ Non obſtante. Quis vtatur clauſula, non ob. adde Bald. in. l. cũctos populos. ſ. de ſumma tri. ⁊ fide catholica: ⁊ ꝙ ſolus princeps ea vti poſſit, tenet Ang. ⁊ Imo. in. l. nemo poteſt. de leg. j. in principio. ſed qd in clauſula ex certa ſolertia, vide per glo. fi. in cle. ⁊ ſi principalis. extra, de reſcriptis.

[c] ¶ Papa. que ſunt reſeruata pape. vide gloſ. ord. in c. qd tranſlationem. extra de offi. leg. ⁊ in c. ſicut vnire. extra de exceſſib. prelat. ⁊ plene per Spec. in tit. de lega. §. nunc oſtendendum. ⁊. §. nunc dicendum.

[d] ¶ Sexto, q2 que confirmat. Not. ꝙ q̃ papa confirmat, nemo infirmat. ⁊ ſic facit, qd ſi beneficiũ eſt temporale, ⁊ papa illud cõfert, ꝙ cẽſetur perpetuum: q2 non potuit auferri per inferiorem. vide qd no. in c. j. de confirmatio. inuti. ⁊ ibi dixi. ⁊ vide. d. Abba. in ca. ad audientiã. eo. ti. ⁊ Bal. in c. illud. de c ma. ⁊ obe. vbi dicit qd monachus habens prioratũ a papa, nõ tenetur illi renuntiare ad mandatum abbatis. alleg. Ioã. and. in. c. cum inter. de elect. vide Lap. alleg. ix. ⁊ Archid. in. c. preſenti. de offi. ord. libro. vj. d. Pe. ĩ cle. regularis. de ſupplen. negli. prela. vide de Do. in. c. cũ ſingula. de prebẽ. lib. vj. vide gl. ĩ c. cũ in diſtribuẽdis. de tẽpo. ordi. ⁊ in c. per tuas. de ma. ⁊ obe. vide ibi p oẽs. Innoc. in. c. decetero. de re iudi. d. Ant. in c. nouit. de iudi. Abb. cõſi. lxiij. Et vide gl. magiſtrã in d. c. veniens, de trãſac. ⁊ ibi doct. gl. in c. cum pridem. de pac. ⁊ in. c. j. ⁊ ij. de tranſac. Andr. Barb.

[e] ¶ Not. ꝙ beneficiati pape poſſunt remoueri per inferiorem propter dicta. vide quod notat Ioan. andr. ⁊ ibi Pet. de ancha. in c. ſuper eo. de offic. deleg. vide Bald. in. c. cum vos. de offi. ordi. vbi dicit ſi preſentatus reuocatur propter furtum, non debet citari patronus ab epiſcopo, nec citatus priuilegiũ amittit. ſed recipiens ordinẽ a papa, non põt deponi ab illis per inferiorẽ ſecũdum collect. ⁊ ibi vide: quia pulchre loquitur. And. Barba.

[f] ¶ Et ideo rex. Not. de rege Vngarie cõferente ꝑbẽdas in regnis ſuis. vide Io. mona. ⁊ doc. in c. ij. de preben. lib. vj. ⁊ conſului Rome: quid in magiſtro rhodi. ⁊ conſului Ferrarie: qd ſi dñs marchio aſſerit ſe hr̃e iſtud priuilegiũ: an ſibi credetur? conſului q nõ: ſed eſſet neceſſe ꝙ oſtendatur. vide Io. cal. in c. in noſtra. de reſcri. Old. conſi. j. de rege Anglie conferẽte prebẽdas ex conſuetudine. põdera bene: q2 ſentit qd conſuetudo tribuit ius nõ acquiſibile laico. Tene menti. And. Barba.

[g] ¶ Famam. Vide Bal. in. l. imperialis. §. ſi miles. j. de nupt. ⁊ facit. c. fi. extra de fil. presby.

[h] ¶ Priuilegia. ⁊ ſine cã põt. vt not. Bal. in. l. fi. de conſtitu. prin. ⁊ Spe. ⁊ Io. an. in ti. de leg. §. nũc oſtendendũ. verſi. lxvij. ⁊ verſic. lxxxix. ⁊ gl. pe. ⁊ fi. ĩ. c. decet. de re. iur. in. vj. ⁊ gl. xxv. q. ij. in ſumma. ⁊. x. diſt. in. c. lege. ⁊ in. c. conſtitutus. in verſi. a quocunqꝫ. extra de relig. domi.

[i] ¶ Epiſcopatus. Vide Bart. in. l. ꝗ. ff. de verb. ſigni.

[k] ¶ Contra ius. Vide Bal. ĩ. l. eã quã. j. de fideicom. ⁊ ibi declarat an requiratur tunc clauſula, non obſtante.

[l] ¶ Diuinũ. Vide Bal. in. l. j. j. de iure aureo. annul. in. x. Sꝫ dubitatur. ibi tñ ꝯ legem diuinam diſpenſare nõ poteſt: niſi ex neceſſaria cauſa.

☞ Adde Feli. in c. ij. ver. vr̃ etiam ꝙ ex cauſa. extra de maio. ⁊ obe.

[m] ¶ Ratio motiua. facit. l. oĩm. j. de teſta. l. meminerint. j. vñ vi. meli⁹ ꝓbat in. c. cũ nr̃is. in ver. nos vero. extra de conceſ. preben. vbi eſt text. ſin. ad hoc. hoc verum in his in quibus princeps habet liberam poteſtatem: vt cum diſpenſat cõtra iura ciuilia; ſecus ſi contra ius naturale ⁊ diuinum: quia tunc debet inſeri cauſa. pro hoc facit quod not. Innocen. in. c. venientes. extra de filijs preſbytero, ⁊ quod nota. in. c. vno. de etate ⁊ qualitate. in. l. honorum. in ſecundo notabili. j. qui admitti. Et ideo videtur quod ſi inferior a principe ſine cauſa legitimet ſpurium, non valeret: q2 diſpenſatio ſine

principis. ſecus eſt in ſtatuto populi: q̄ nō debet ineſſe cauſa motiua: ſ;
dꝫ ineſſe cā probabilis ⁊ codigna: alias nō valet: vt ff. qui ⁊ a quibus. l. ſi
11 priuatus. ¶ † Ex predictis apparet[a], qd ſi imperator aliquē facit comi
a tem palatinū, ⁊ dat ſibi poteſtatē legitimandi ſpurios, etiā poſt mortē
parētum, ꝙ ſi ante legitimationē alij cōſanguinei adierūt hereditatē, ⁊
per cōſequēs erant effecti domini, ꝙ iſta legitimatio nō preiudicat eis:
q̄ cum dn̄ium ſit de iure gentiū: per reſcriptū principis, non pōt auferri
ſine cauſa: ⁊ hic nulla ſubeſt cauſa, niſi forte pater hoc preordinaſſet: vt
12 no. Bar. in. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tm̄. de lib. ⁊ poſth. ⁊ ibi dixi. ¶ † Quar-
to queritur, vtrū imperator poſſit reſcribere contra ius ciuile: ⁊ loquor
ſine cauſa: q̄ cū cauſa, nō eſt dubiū ꝙ pōt. dicunt doct. ꝙ cōtra ius ciuile
pōt reſcribere: q̄ ius ciuile cōſiſtit in ſola principis authoritate: ⁊ ideo
princeps pōt illud ius tollere: ex hoc ſequit̄ qd pōt alicui tollere actionē
13 cū ſit de iure ciuili. ¶ † Itē poteſt officium magiſtratibus auferre: cum
omne officiū magiſtratus ſit de iure ciuili, ſm̄ iſtos. Et gl. inſti. de obl.
dicit ꝙ oīa ſtatuta ſunt de iure ciuili. dicit Inn. ꝙ lꝫ poſſit tollere actio
nem: tn̄ etiā ſine actione quis poterit cōſequi iuſtitiā, miſericorditer im
plorando officiū ſuperioris. extra de coſti. c. que in eccleſiarū. Poſſet di
ci qd ſi huiuſmodi actio nititur naturali equitate, ꝙ nō poſſit tolli per
reſcriptū: q̄ hoc reſcriptū in impetrāte ⁊ etiā in cōcedente inducit pec-
catum. ⁊ ſic eſt ꝯ ius diuinū. Si aūt actio nō nititur equitate, ſed ſolo ri-
gore, vt in chirographo poſt biennū, ⁊ in re iudicata cōtra veritatē: tūc
14 credo ꝙ poſſit reſcribere cū clauſula nō obſtāte. ¶ † Ultimo circa ſcđm
reſpōſum huius legis, vide. l. idem vlpianus. de excu. tut. quero vtrū ſi-
cut pōt remitti pena quatenus applicatur fiſco: ita poſſet remitti quate
nus applicatur parti: dic ꝙ non: vt no. ĵ. de in ius voc. l. venia. ⁊ ibi glo.
gloſſat hanc. l. hic. qd eſt no. ad multa. pro nunc non ſunt alia.

1 ☞ Supplicatio ſufficit qd cōtineat ſubſtantiā ⁊ effectū inſtrorum ſu-
per quibus ſupplicatur, nec eſt neceſſe ponere totum tenorem ipſorum.
2 Particula illa eſt edenda de qua eſt controuerſia inter partes: relique
vero particule tanquam impertinentes non eduntur.

¶ Lex octana.

INſtrumentorū. ¶ Hoc dicit. In supplica
tione ſufficit ponere ſubſtā
tiam ⁊ effectū inſtrorum ſup quibus ſupplicat̄. nec expedit
1 ponere totū tenorem ipſorum. h. d. ⁊ eſt lex no. ¶ † No. hic
dum dicit, inſtrumentorū exēpla. qd in exēplo debet poni tenor de ver-
bo ad verbū, nullo addito vel minuto. ⁊ hoc ſemper dicunt tabelliones
exēplificantes: ſed aliud eſt in libello, poſitione, vel exceptione: q̄ ſuffi-
cit qd inferatur ſubſtātia ⁊ effectus inſtrumenti: qd eſt not. ⁊ facit cōtra
Inno. qui dicit extra de proba. c. j. qd vbi in libello vel poſitione ſit mē-
tio inſtrumenti, ꝙ debet edi tenor inſtrumēti. ¶ Sed rn̄deo. lex noſtra
loquitur quo ad ſubſtantiam libelli: ſed Inno. loquitur q̄tum ad libe-
2 rationē aduerſarij: ⁊ facit. ff. vt leg. nomi. ca. l. ſi poſtq̄. §. ſi dies. ¶ † Se
cundo no. in tex. ibi dum dicit, inter partes ita dubitari: ꝙ illa particu
la eſt edenda, de qua eſt cōtrouerſia inter partes: relique vero particule
tanq̄ impertinentes non edantur ſm̄ Iac. de are. decretalis dicit ꝙ to
tum debet edi iudici, ſed parti non edetur totum, ſed id demum qd ad
eum ſpectat: ⁊ quod ſit iſtud per inſpectionem iudicis, apparet: vt extra
de fide inſtru. c. cōtingit. ⁊ illa eſt optima decretalis ad hoc, quam tene
menti: ⁊ eſt arg. ꝙ quando reus petit a tutore ſibi edi inuentarium, non
debet edi niſi illa particula que ipſum tangit. facit. ff. ad l. falcid. l. mari-
tus. §. ſi.

¶ Quando libellus principi datus litis cōteſtationē faciat. Rub.

1 ☞ Reſcriptū habet̄ pro libello, ⁊ conteſta. litis ſolum quo ad effectū
actionis perpetuande, non autem quo ad ordinem proceſſus.
2 Reſcriptum etiam in iudicio non productum tranſit ad heredem, ⁊ cō-
tra heredem.
3 Preſcriptio vt interrumpat in criminalibus, an ſufficiat ſola produc-
tio accuſationis, vel formatio inquiſitionis ſine citatione.

¶ Lex prima.

DUbium. ¶ Reſcriptū[b] principis non ſolum
habetur pro libello, ſed etiā pro con-
teſtatione litis, ⁊ trāſit ad heredem. h. d. lex prima. hoc
verum eſt in actionib⁹ annalibus, ſecus in perpetuis:
1 quia ibi reſcriptum nō habetur pro conteſta. lit. h. d. l. ij.
⁊ ſic totus titulus eſt concluſus. ¶ † Not. in l. j.[c] ꝙ re-
c ſcriptum habetur pro libello ⁊ conteſta. lit. ſolum quo ad effectū actio-
nis perpetuande: non autem quo ad ordinem proceſſus: imo oportet
quod libellus offeratur, ⁊ lis cōteſtetur: alias ſnīa eſſet nulla ipſo iure:
vt in aut. offeratur. ĵ. de litis conteſta. Aliud eſt ergo litem eſſe cōteſta-
2 tam: aliud haberi pro conteſta. ſic in l. ij. ĵ. vbi in rem act. ¶ † Secundo
not. quod reſcriptum etiam in iudicio non productum, tranſit ad here-
dem, ⁊ contra heredem. Aduerte. hic loquitur in caſu ſpeciali, quando
reſcriptum habet vim in actione tranſmittenda ⁊ perpetuanda: ſed in
alijs caſibus dic vt not. Inno. extra de iudi. c. quia. v. quicquid dicat hic

Pet. ¶ Glo. opp. de. l. ſicut. de preſcript. xxx. an
no. vbi requiritur miſſio executoris. Solu. ibi in
interruptione regulari, hic in irregulari. Item
ibi in libello conuentionali, hic in ſupplicato-
3 rio. hec vera in ciuilibus cauſis. ¶ † Secundo
d quero, quid in criminalibus[d], vtrum ad interrū-
pendam preſcriptionem ſufficiat ſola productio
accuſationis, vel formatio inquiſitiōis ſine vlla
citatiōe: Bar. dicit quod ſic, per. l. miles. §. ſexa-
ginta. ff. de adulte. Contrarium tn̄ fuit cōſultū
in cauſa legatarij, ꝙ niſi mitteretur executor: nō
eſſet facta interruptio. Tu cōſidera verba legis,
e vel ſtatuti: aut enim ſtatutum[e], vel lex nō exigit
f aliud q̄ productionem[f] libelli, vel dilationē rei:
⁊ tunc loquitur. d. §. ſexaginta. aut requirit ali-
g quē proceſſum[g]: ⁊ tunc eſt neceſſaria citatio que
eſt cuiuſlibet proceſſus initium: vt inſti. de per-
pe. ⁊ temp. act. §. fi. ⁊ in. c. vlti. vt lit. pen. in cle.

¶ Lex ſecunda.

TEmporales. ¶ Nota.
hic ꝙ fa-
cilius interrumpuntur annales pre-
ſcriptiones, q̄ longi tēporis, vel lon-
giſſimi. Idem quod in annalibus, puto in ſeme
ſtribus: ⁊ ſic facit ad ſtatutū, ꝙ ſi donatio debet
b inſinuari intra tempus ſemeſtre[b], ꝙ ſufficit ſola
productio, etiam ſine citatione aduerſarij. Cer-
te iſta lex facit in contrarium: q̄ hoc eſt ſpeciale
in reſcripto principis: ergo ſecus in facto infe-
rioris iudicis. Tu conſidera verba ſtatuti, vt
dixi. ſ. l. proxi. Bal.

¶ Ut lite pendente. Rubrica.

LIcet poſtq̄. Preue-
ni-
re ſententiā in ſupplicando, nō
prodeſt, ſi anteq̄ princeps reſcri
bat ſnīa feratur. h. d. no. ¶ No.
i ergo ꝙ non inſpicitur tempus[i]
quo ſupplicatio porrigitur: ſed tēpus date litera
rum, id eſt dies in qua ſuplicatio ſignatur: quia
k illud eſt tēpus date[k]. Tene menti hanc. l. not.
¶ Not. ꝙ ſupplicatio non ſuſpendit proceſſum
cauſe: ſed reſcriptū bene poteſt ſuſpēdere, dūmo-
do reſcribatur anteq̄ ſentētia feratur. Adde hic
quod not. Inn. de reſti. ſpol. c. audita. dicit Inn.
ꝙ per reſcriptum anteq̄ preſentetur iudici, non
aufertur iuriſdictio. vnde in lege noſtra etiā re-
l ſcriptum non poſſet prodeſſe ſine preſentatione[l]
quod eſt ipſa veritas. facit quod not. idem Inn.
⁊ Hoſtien. extra de reſtit. ſpol. c. ex conqueſtione.
hic non ſunt alia, ⁊c. Bald.

ſine cauſa non tenet, maxime in inferiore, vt dixi, ⁊ not. per glo. in. ca. cō
ſtitutus. extra de relig. do. in verſi. quocūq;. ⁊ in propoſito adde Anto.
de but. in c. per venerabilem. qui fil. ſint legit. ⁊ per Bal. hic. ⁊ ſi glo. in l
relegati. in verſi. ex aliqua. ff. de penis. ⁊ vide Cyn. hic. ⁊ Ant. de but. in
c. cum inter. de renun. ⁊ Imol. in c. que in eccleſiarum. extra de conſtitu.
Bal. i l. ij. ĵ. de ſer.
⁊ aqua. vbi tractat
de inferiore legiti-
mante. ⁊ in. c. do-
mino guerram. in
tit. hic finitur lex.
in vſibus feud. Et
ad ea que hic dicū-
tur per Bal. adde
eundem in. l. fin. ĵ. ſi
contra ius vel vti.
public. ⁊ de legiti-
matione vide do.
Anto. de roſel. in
tracta. legitimatio
num. dum tractat
qui ſint capaces le-
gitimationis prin
cipis.
a ¶ Ex p̄dictis ap-
paret. Not. bene de
iſta legitimatione
quod late not. ali-
bi. vide Bald. in. l.
cunctos populos.
ſ. de ſum. trini. ⁊ l.
nam ita diuus. ff.
de adoptio. in pnc.
And. Barba.
b ¶ Reſcriptum.
Adde Bal. in l. fi.
ff. de conſti. princi.
⁊ per Io. and. in. c.
is qui. de reg. iur.
in. vj. ⁊ in. c. cum di
lecti. extra de fo. cō
peten. ⁊ in. c. ſigni-
ficauit. poſt tex. ex-
tra de reſcript.
c ¶ No. in. l. j. Not.
ꝙ lꝫ reſcriptū ha-
beatur pro libello:
tamē requiritur li-
bellus. adde quod
not. Hoſti. in. c. ij.
de dila. vide domi.
Ant. ⁊ que ibi di-
xi. And. Barbat.
d ¶ Criminalibus.
vide Bar. in. l. ma-
riti. §. quinquēnū.
ff. de adul. ⁊ q̄ no.
Ang. in. l. j. ff. de in
ius vocando.
e ¶ Aut enim ſta-
tutū. No. pro intellectu. §. ſexaginta, que dixi in. c. ij. de dila. And. Bar.
f ¶ Productionē. No. ꝙ vbi ſtatutum dat terminum ad producēdum,
ſufficit producere abſq; partis citatione. ⁊ add Bal. in. l. ſi ea. in fi. ĵ. qui
accu. nō poſ. ⁊ in. l. ſi quādo. in fi. ĵ. de teſti. ⁊ in. l. j. §. j. ff. de ferijs. ⁊ Ang.
in. l. omnium. ĵ. de teſtamen.
g ¶ Proceſſum. Ad hoc facit. l. fi. §. illud. ⁊ ibi Bald. ĵ. de temp. appel. ⁊
Bald. in rub. ĵ. de in ius voc. ⁊ in. l. libertus aduerſus. ff. de in ius voc.
h ¶ Semeſtre. Uide Bart. in. l. fi. §. illud. ĵ. de temp. appel. ⁊ in. l. in hac. ĵ.
de donat. ⁊ quod dixi. ſ. l. proxima.
i ¶ No. ergo ꝙ non inſpicitur tempus. vide in. c. dilectus. de preben. ⁊ in
cle. fi. de reſcript. vbi dixi. And. Barb.
k ¶ Date. Uide plene in. c. dilectus. extra de preben. ⁊ in clemen. j. de re-
ſcriptis. ⁊ que. ĵ. ſequuntur.
l ¶ Sine preſentatione. Iuriſdictio enim non cōfertur per reſcriptum,
niſi poſtq̄ eſt preſentatum. Adde Bald. in. l. mandatum. ĵ. manda. in. l.
ea que. ĵ. de temp. in in. teg. reſtitut. ⁊c. ⁊ in. l. falſus. ĵ. de furt. ⁊ in. l. iij. ver.
ſed ⁊ ſi impetrauerit. ff. quod quiſq; iuris. ⁊ ſi reſcriptum videtur ini-
quum, fieret retorquutio etiam ſi renuntiaretur: vt tenet Angel. in. l. iij.
in fine princip. per illum textum. ⁊ de materia iſta vide Bald. in. l. fin.
ff. de conſtitut. princip.